

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

In Passionem D.N. Iesv Christi Homeliae quinquaginta sex, Theoremata
viginti octo, totidemque sermones. In Monotesseron Praeterea Eivsdem
Passionis Dominicae, iuxta Euangelistarum & historiae fidem, Elucidatio.
Conciones ad Haec Paraeneticae in praecipuis anni & Sanctorum
festiuitatibus habitae

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXVIII

In solennitate D. Barbaræ Reginae, martyris, virginis, sponsæq[ue] Domini
nostri Iesu Christi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47113)

boni egerit, & in quo sit factus quam heri melior. Si nihil inuenerit, quin etiã
 à bono defecerit, ex toto corde gemat, & proficiendi animum fortius resu-
 mat. Desinant quãso inter vos clandestinæ ille obseruationes & explora-
 tiones, quæ pacem turbant, charitatem vulnerant, & monasticum regimen
 pessumdant. Studeat potius bonus cellita, quicquid extra suam cellam agitur,
 nescire, cum dictis & factis aliorum se non occupare, ab omni colligatione,
 ab omniq; sollicitudine liber esse, & ne Deum offendat, ne Dei gratiam in se
 vel minuat, vel impediatur, ne denique tentationum laqueis se inuoluatur, neue
 delinquendi occasiones incidat, semper formidare, vigilanterq; aduertere.
 Hæc sit sollicitudo vestra charissimi fratres, hoc studium vestrum, quomodo
 Deum ex toto corde diligatis, quomodo illi semper placearis. Et ne aliquid
 in cordibus vestris versetur vnde coram Deo erubescatis, idem eius præsen-
 tia semper in oculis sit vestris, & quod omnia vestra secreta, omnes cogitatus,
 omnes motus intentionesq; animorum in eius oculis sint, timorem & reuer-
 rentiã in vobis generent, aded vt nihil, quod illi displiceat, audeatis. vt sic circa
 interna vestra occupati, & ab externis abstracti, verè spirituales efficiamini,
 meditates in lege Domini, quæ sit eius voluntas beneplacens atque perfecta,
 ad laudem Domini nostri Iesu Christi, qui est benedictus in secula, Amen.

Obseruat
 nes clande-
 stinæ cau-
 de quæ sit.

Sollicitudo
 cuiuslibet ne-
 cessaria quæ
 sit.

Rom. 12.

IN SOLENNITATE D. BARBARÆ REGINÆ,
 Martyris, virginis, sponsæque Domini nostri
 Iesu Christi.

*Amor inter sponsam & sponsam quidnam habeat proprietatis, quomode-
 rem amor quibus ordinandus sit.*

Sermo I.

Media nocte clamor factus est, ecce sponsus venit, exite obviam ei. Matth.
 25. Vox est hæc charissimi fratres præconis celestis, qui Christi
 animarum nostrarum sponsi nobis nunciat aduentum. Quæ
 verba si diligenter spectemus, miram erga nos dignationem vi-
 demus diuinam: quandoquidem animam humanam sponsæ
 nomine dignatur Deus, nec vocari ab eadem se sponsum grauat. Si iam ex-
 pendimus quoque, quid sit ipse Deus, quid anima humana, nonne ex abysso
 cordis ingemiscimus, quod tanta est dissimilitudo inter eum, qui se sponsum,
 & inter eam quam sponsam ipse vocat? Quam dulcia tamen fratres, quam
 suauia, quamq; iucunda sunt nomina hæc sponsus & sponsa. Legimus in alijs
 plerisq; locis, vbi patrem, vbi fratrem, vbi pastorem, vbi se denique domi-
 num Christus vocat. Omnia hæc nomina singularem clementiam erga nos
 diuinam, beneficiorumq; eius varietatem significant. At quod sponsum se
 vocat, quod humanã animã dignatur agnoscere sponsam, plenũ est gratia, ple-
 nũ amore, plenũ fiducia. Quõ .n. amabiliore se posset exhibere, quõ suauius
 animæ posset illabi humanæ, quõ .ã posset aut vulnerare profundius, aut ar-
 detius inflãmare, quam eam vocando, habendoq; sponsam? Quid enim est
 vocari sponsa, quam præ omnibus aut saltem præ multis haberi dilectissima?

Sponsam
 quanta di-
 gnatione vi-
 gnatione
 animam vo-
 cet Deus.

Matt. 6.
 Ioan. 20.
 Ioan. 10.

Sponsum ex
 quanta cha-
 ritate se vo-
 cet Deus.

Φ. VI
13

Et tamen amari, agnoscite à Deo quantum est? Quantum igitur est ut sponsam amari, hoc est, fidelissimam & amicam secretissimam haberi, cui nihil absconditur, cui nil honoris vel consolationis à sponso non communicatur. Fratres charissimi, magna est dignitas sponsam esse Dei. Votis igitur omnibus desiderijsq; castissimis id optemus, quo animæ nostræ spōsæ mereantur esse Christi. Quid est, inquis, sponsam esse Christi? Sponsa Christi est, quæ omnem amorem suum ad Christum transfert. Hic solus totus ei est in corde. Hinc solum in omnibus & super omnia diligit. Hunc in omnibus solum queri & intendit. Huic soli, relictis omnibus, adhæret. Huius gloriam & honorem zelatur & sitit. Huius si beneplacitum perficitur, si honor illi exhibetur, gaudet. Si inobedientia, contemptus aut irreuerentia, tristatur. Omnis est ei delectatio, omne desiderium honorari diligitq; ab omnibus suum sponsum. Illam videre gloriam, cultum aut honorem, summa est ei voluptas. Ad eum suum sponsum amat, ut propter illum seipsam non amet. Ad eum est illi sponsum in affectione & cogitatione præsens, ut seipsam propterea feliciter nesciat. Felicem enim voco eam obliuionem aut sui ipsius nescientiam quæ iugi memoracione sponsi anima iam de seipsa non cogitat, non zelatur, nisi se nihili æstimat: quia solum sponsum eiusque gloriam meditat. Quis iam huiusmodi non optet se sponsam esse Christi? Et quis non videt, quo, hoc est, ad cuiusmodi amorem, ad quantam fidelitatem nos Christus inuitet? Certe non ad sui amorem duntaxat nos vocat, sed hunc etiam castissimum, fidelissimum, seruentissimumq; à nobis expetit, quando se sponsum nominat, quo vult etiam ut nos animas nostras sponsas, quas hic decet amor, prædicemus. Magna est reuera eius misericordia, qua nos diligit, qua sponsa locum animam hominis habet, & suas esse delirias confitetur esse cum filiis hominum. Decet tamen nos (tameñ desideratissimum nobis esse debeat amor castissimo dominum tanquam sponsum, sponsam diligere) sentire nos nobis in humilitate, indignos nos hoc nomine iudicare, putare nobiscum bene ac feliciter agi, imò admirari quoque si vel serui vel ancillæ (ut amicos filiosq; taceam) nomine nos agnoscat Deus. Gaudendum est sanè in misericordia Iesu, quod ut sponsum nos amat, sponsum se vocat, sponsum exhibet, animamq; humanam, quæ sese ut sponsam re exhibeat, querit, sed humiliter. Totum enim simul nobis dicit, perfectionemq; complectitur vniuersam, quando sponsam eam vult & nominat, quam diligit, & sibi eam elegit. Nemo absque verecundia hic potest assentire. Nemo absque acedia & ingratitude hoc potest negare. Verùm quid præstemus, videre reportet. Nunquid enim amore qui inter sponsum & sponsam est, quid est frequentius? Num eo aliquid est castius? Num est illo quicquam fidelius? Si in his nimis imperfecti fuerimus, sponsæ nomine sumus indigni. Adde tamen adhuc. Nunquid inter sponsum & sponsam quicquam est etiam inqueuntius? (De amore loquor, qui præcedit, non qui sequitur nuptias.) Videre hoc potest est, vbi connubium inter duos amantes expectatur carnale. Quot enim illi desideria, quot discursus nunciorum, quam varij affectus: postremo quot sollicitudines, quot metus inter sponsum & sponsam interuolant, præteritum quamdiu quæ celebrentur nuptiæ expectantur. Certe sponso Domino nostro Iesu Christo dubium non est plenam esse pacem, perfectum gaudium, perpetuam

Sponsa est
Dei quanta
sit dignitas,
& quam
nam anima
illo digna
sit nomine

Nescientia
sui ipsius
feliciter
quæ sit

Prou. 8.

tuam securitatem, felicitatem immensam. At non item sponsæ. Nam quot hic contrahit maculas (quas licet studiosissima, vt caueat, sit) quot recipit fœditates? Quamobrem haud immerito formidare eam oportet, ne parum venusta in oculis sponsi appareat, ne minus grata, ne minus sit accepta. An ibi non timor & metus? Quid, quod in eadem quoque re, siue fecerit siue intermiserit eam, non careat formidine? Deinde quoties desideria sponso loquendi, sponsum reconciliandi, sponsumq; placandi interueniunt? Quor tandem conueniendi sponsum quærit occasiones? Quid si fortasse tandem repellatur, non potens obrinere vt audiatur facultatem? Clamat pulsatq; in singulis portis, si fortè intronittatur: sed dissimulatur vbiq; & vel simulata ira, vel castigatione iusta non admittitur. Videtis quomodo sponsam, hoc est, animam castam multa hic contristant, multa discruciant, idq; propter ea potissimum, quod semper metuat minus amari à sponso. O quam beatæ sunt animæ, quæ olim cum corruptione carnis omnem metum & dolorem, omnem planctum & tristitiam simul exuerunt, quibus nullus posthac timor, sed perpetua est securitas. Huiusmodi est sancta Barbara, quæ sponsi audito præcone, ad aduentum sponsi exiuit obuiam. Hic certè est videndum, quomodo Christi aduentus duobus contingit modis, ita bifariam quoque vt intelligatur oportere, quomodo sponsa Christo exeat obuiam. Itaque primo vocat hoc tempore Christus iubetq; sibi obuiam exire sponsam. Ad quid iubetur exire? Dicendum, Christi vnum esse aduentum, quo venit ad hominem, non tam cum eodem quam in eodem habitaturus. Alter est (vt modo sic accipiamus) quo venit ad hominẽ eidem iuxta merita redditurus: atq; q. sic in exitu huius vitæ / spõsã. i. animã hominis ad se assumpturus. Vtrobique est aduentus Christi, vtrobique clamatur spõsẽ, vtrobique iubetur exire, vtrobique iubetur occurrere. In priori aduentu, quo ad hominis Christus venit animam, clamatur: *Preparate corda vestra Domino. Itemq;: Preparate in occursum Domini Dei tui. Itemq;: Præbe fili cortuum mihi. Itemq;: Sanctificamini, mundi estote. Itemq;: Nolite timere filia Sion. Ecce rex tuus venit, & habitabit in medio tui, id est, in corde tuo.* Huic itaque sponso exire debemus obuiam. Est igitur nobis exeundum de terra & cognatione nostra, sicut scriptũ est. Hoc est, exire debemus de veteri nostra corruptione, de vitiosa conuersatione, de mala consuetudine: vnde nisi exierimus, occurrere haud possumus sponso. Quapropter patriam, amicos, parentes, familiares & quoscunq; alios, quos non purè propter Deum amamus, debemus relinquere, & amorem tam ad nos, quam ad quæcunq; mundana seu etiam naturalia alia exire. Non vt mundo post hac, naturalibusve rebus non vtamur, sed vt absque inhaesione amoris, absque adglutinatione affectus, vbi fuerit necessitas, puro ac libero corde rebus vtamur. Id ipsum in nouo quoque testamento Christus admonens, *Si quis venit ad me, inquit, & non odit patrem, & matrem, & reliqua: non potest meus esse discipulus.* Si amorem ad parentes & amicos exire iubemur, quis iam cuiusvis aut hominis aut rei alterius paterat amicitiam Deo, vbi vtrunq; simul nemo potest diligere? Omnes igitur simul truncantur affectus erga quoscunq; homines, si in patetum amore peccari potest aut inordinato, aut nimio. Iam de alijs rebus Christus iterum admonet, vt earundem exeamus amorem, dicens: *Nisi quis renunciauerit omnibus, quæ possidet,*

Exire obuiã
sponso vt
bifariam
intelligatur.
Aduentus
Christi du-
plex.

Reg. 7.
Amos 4.
Prou. 13.
Esa. 1.
Zach. 9.
Gen. 12.
Exeundum
quò sit ho-
mini de ter-
ra & cognã-
tione sua.

Luc. 14.
Amor car-
naliũ ami-
corum vt
sit exeundus

Φ. VI
13

Amori bonorum temporalium vti renunciandum sit.

det, non potest meus esse discipulus. Vide hic, quia non dicit omnibus renunciandum, sed omnibus quæ possidet, vt intelligamus posse hominem bona temporalia habere (si eadem animo non possideat) nec tamen eorundem amorem ligari aut impediri. Bonorum igitur temporalium exeamus amorem oportet. Videte quoque fratres quam generatim Dominus loquatur, quando iubet renunciandum omnibus quæ possidemus, quod non solum de temporalibus diuitijs, agris, pecunijs, & si quid est huiusmodi, intelligendum est: verum de quibuscunque rebus, etiam quas quis possidere dicitur, quod amore eas teneatur, & reque ab illis separetur. Vult igitur se amari Christiani omnibus, & alia omnia non aliter, quam in se, & propter se. Alioquin non exhibemus ei tanquam sponso fidelem castumque amorem. Est præterea amor, quo diligimus nosipsos, qui potissimum exeamus est. Hic priuatus vocatur amor, quo nostram quietem, commodum, vtilitatem, profectum, honorem & reliqua, in quibus respicimus nosipsos, quærimus. Hoc posthabito ac profligato amore, necesse est, si sponsæ volumus esse digni nomine, vt Dei gloriam, honorem ac beneplacitum nobis semper anteteramus. Propterea Christus nos admonuit, de priuato loquens amore: *Qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam. Et: Qui amat animam suam, perdet eam.* Hic iuuaret recensere, quomodo beatissima Christi sponsa Barbara affectum amoremque sui omnem ad patrem, ad patris familiam, diuitias, honores, voluptates, vniuersamque mundi gloriam cum eorundem execratione egressa sit, nisi hæc omnibus ex eius vita passioneque forent manifesta. Alterum dixi Christi aduentum ad mortem hominis. Hic iterum vocatur vt exeat anima, sponsi que occurrat. Heu fratres charissimi, quia noster amor à sponsæ amore longo intervallo distat, nunquid non ideo expauescimus adeo illam horam qua exire iubemur? Quid enim hic nos detinet, quod cunctamur exire, nisi formido, quod parum nobis bene consors sumus? Nam quæ sponsa sit Christi, habentes oleum in vasis suis cum lampadibus, porrantelque lucernas in manibus cum fiducia occurrenti sponso. Hæ enim arras hic receperunt fidei atque nuptiarum, ad quas cum gaudio ouantes transeunt. Hoc modo Barbara cum securitate, gaudio & fiducia plena vocata à sponso exiit, & sitiens ad thalamum eius sempiternis peruenit delicias. Nos interim quia parum bene, vt dixi, nobis consors sumus, nihil ex bonis nostris proferre possumus: deinde an luceat in cordibus nostris diuina gratia lux, valde incerti sumus. Ex

Amor priuatus quis dicatur & quò sit profligandus. Ioan. 12.

Luc. 9.

Aduentus Christi ad mortem hominis.

Matt. 25. Luc. 12.

Salutem nostram vt ex sola mendicitate querere debeamus.

sola igitur mendicitate nobis salutem queramus. Habemus patris familias, habemus ecclesie sponsum, cuius vt sint animæ nostræ sponsæ, tamen nomine quoque fuerint indigna, licet tamen eundem appellare nobis patrem, licet vocare fratrem, licet ad eundem pro misericordia clamare, licet ea quæ propter nos tam operatus est, quam passus, nobis usurpare, licet nos his redimere, licet his peccata nostra soluere, ipsi que placare. Et hoc in quotidiana oratione frequentemus, quia non habemus aliud, quo peccatorum nostrorum inueniamus remissionem copiosius, quo gratiam Dei consequamur vberius, & quo ad merendum accedamus securius, quæ cruenta Domini nostri Iesu Christi vulnera, & post illi B. Mariæ virginis ac matris eius misericordia vulnera. Beati qui hæc in hac via amant, quærent inuocant, his, conadant: quia

inde auxilium recipient in tempore opportuno, præstante Domino nostro Iesu Christo, qui est benedictus in secula, Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

De mystico vestimento triplici beatissimæ Christi sponse Barbara collato, & quo pacto eodem animam nostram ornemus.

Sermo 11.

Induit me Dominus vestimento salutis, & indumento lætitiæ circumdedit me, & quasi sponsam decoravit me corona. Esaiæ LXI. Magna fratres charissimi fuerunt beneficia Christi in Barbaram fidelissimam sponfam suam, nec solum magna, sed etiam singularia & mira. Quis enim in paganorum gente solus constitutus ad eam perfidia idololatriæq; deprehendit errorem, ad eam sine doctore diuinitatis veræ cognitionem adeptus est, ut S. Barbara? Viuebat inter paganorum sordes, interq; gentilium ac infidelium caulas abscondita, sed erat ouicula Christi electa ex millibus, quæ diuinitus in his, quæ rudimenta sunt fidei, imbueretur. Admiratur Paulus quomodo credere quis possit Euange-
 ho, quomodo ve possit illud audire sine prædicante. Sancta Barbara præter Spiritum sanctum, quatenus fidei initia attingit, hominem doctorem habuit neminem. Nam quod ab Origene doctore postea per literas & nuncium instructa est, hoc non tam erat ut crederet, sed ut instrueretur, quomodo crederet. Agit igitur gratias hodie S. Barbara pro hoc, alijsq; beneficijs, & gloriatur gaudens in misericordia Dei, & iubilans quemadmodum olim beatissima virgo Maria in suo cantico post admirabilem Dei incarnationem fecit. Deo canit: *Gaudens gaudebo in Domino, & exultabit anima mea in Deo meo, quia induit me vestimento salutis, & indumento iustitiæ circumdedit me: & tanquam sponsam decoravit me corona.* Trifariam namque induta est. S. Barbara hoc est, vestimentum triplicem, seu indumenta tria à Domino accepit, pro quorum singulis quibus ornata est, mirum in modum hodie festiuè gloriatur, non sibi, sed sponso suo, hoc beneficium adscribens. Primo namque gloriatur de vestimento salutis. Quod hoc sit vestimentum, parum dubitatur quin sit vestimentum fidei, qua vnquamlibet ornat animam Deus in baptismo, vbi Actæ patris nostri vestes, puta folia ficuum, perizomata, & tunica pellicea (quæ originale peccatum signat) nobis exuuntur, & salutis nobis datur indumentum, hoc est, Christi gratia, Christi sanctificatio, Christi virtus, Christi meritum, iuxta illud, quod iubet Apost. *Induamini Dominum Iesum Christum.* Et alibi. *Quicumq; in Christo baptizati estis, Christum induistis.* Exultat itaq; S. Barbara in Deo saluari suo, quod à sponso suo tam fidei, quam salutis vestimento induta est, quod ex filia ira adoptionis facta est filia, quod denique ex tenebris in admirabile Dei lumen translata est. Exultat autem deuotione eomaiori, quo misericordius à Domino respecta est, quo mirabilius illuminata est, quo præterea ut assentiret Deo, fortius tracta est. Habuit enim multa in hoc mundo, quibus irretiretur impedireturq; à salute, quæ ne illam retinerent ac fallerent, opus fuit ei, ut gratiam abundantiore susciperet. Secundo, in Deo iterum exultans gloriatur, & Deo gratias, agens pro secunda

Rom. 8.

Luc. 1.

Esai. 61.

Vestimenta tria beate Barbara à sponso suo collata quæ sunt. Vestimentum salutis quod Gen. 3.

Rom. 13.

Rom. 6.

Luc. 11.

1. Pet. 2.

Vestimentum lætitiæ quod, Esai. 61, veste

Φ. VI
13

Luc. 1.

Prou. 15.

Gaudium pa-
cemque co-
scientie
quò quis
obtinat.

Pfal. 118.

Luc. 10.
Pfal. 16.

Galat. 2.

Deus quòdo
offendatur.
Matt. 12.

veste dicit: *Et indumento lætitiæ circumdedit me.* Textus communis habet *Et in-
dumento iustitiæ circumdedit me.* Verum placuit manere in verbis, quæ de ea hæc
nocte cecinimus: quandoquidem nihil in sensu vtraque lætitiæ differt. Eo-
nim quæ sunt indumenta iustitiæ, sunt & lætitiæ. Nam indumenta iustitiæ,
quibus anima amicitur, virtutes ornamentaque sunt gratiarum. Itaque hæc
excellenter se ornatam S. Barbara intelligens (quomodo enim esset Deo gra-
ta, nisi eius dona intelligeret?) nihil tamen sibi tribuens, nihilq; in se, sed in
Deo salutari suo exultans: nihil, inquam, sibi vendicans gloriæ aut laudis,
sed Deo & in Deum omnia refundens: *Indumento, inquit, lætitiæ circumdedit me.*
Dixi iam indumenta iustitiæ eadem esse & lætitiæ: adeoque hæc esse lætitiæ,
ut nesciam sine his an aliqua esse possit lætitiæ gaudium q; aliquid in hoc m-
do. Scriptum est enim: *Secura mens, quasi iuge conuulsum.* Quæ autem securi-
tas, aut quæ lætitiæ esse potest, vbi non est virtus, vbi nulla iustitia, vbi con-
scientia est mala? Omnino fratres charissimi, si in pace, si in tranquillitate,
si in lætitiâ viuere volueritis, si conscientia vobis placuerit gaudium, quod
omne superat gaudium, legem Dei legent; vestram monasticam, quæ alia
non est, quam Dei lex, utpote inquam (ut legem Dei siue legem Euangelicâ,
quod idem est, purius seruetis) semel iurastis absque transgressionibus co-
stodite. Non putetis id quod Euangelicum est, vos aut velle aut posse obser-
uare, & interim transgredi institutum monasticum. Quod idcirco vestram
esse legem dixi, quam cum ante non esset, vos ipsi in eam iurando fecistis,
ut vestra esset. Vbi igitur super vos hanc imposuistis, iuxta eam viuendi vo-
bis iuduxistis necessitatem felicissimam. Neque enim post hæc ab illa rec-
dere potestis. Pax itaque multa Christo Iesu diligentibus legem tuam. Pax item
his qui ut arctius perfectiusq; custodiunt legem tuam, aliquid ad tua præce-
pta adiecerunt, ad consilia tua Euangelica se extendentes, quo veteri ho-
minis sui petulantiam & castigatius refrenarent, & tibi perfectius subiret.
In quo tamen nihil præter aut extra beneplacitum agunt, quandoquidem a
te promissum nõrunt, ut si quid vltra tua præcepta supererogauerint, cum
rederis, reddes eis etiam cum fœnore omnia. Et vos charissimi beati qui
vias duras propter verba labiorum Domini custoditis licet non durè, sed in
latitudine charitatis, in alacritate bonæ volûntatis, in hilaritate spiritus, qui-
bus omnia sunt dulcia ac suauia, propter eum qui dilexit vos, & tradidit se
metipsum pro vobis. Sed heu quam infelices sunt hi, qui tam leuiter sua pro-
missionis immemores, ad quosuis excessus furinos ad eum sicut proclues, qui
si nullius foret momenti tam crebris transgressionibus Deum offendere. Of-
fenditur autem Deus in omni præuaricatione legis, tam diuinæ, quam mo-
nasticæ. Nam qui non solum monachis, sed Christianis omnibus verba inter-
dicit ociosa, quomodo tu monache Deum non offendes, qui tempore illicito
& contra promissionem tuam silentium rumpens, ociosa, ne dicam leuia,
noxiaue verba loqueris? Nam si illud in consuetudinem duxeris, ad eum ut et
am pro delicto hoc non torqueat te iam conscientia tua præuaricantem, quæ
tum putas te indignum Dei gratia, quam augere in te indes sua benegitate
cupierat Deus? O quam ingratum te exhibes diuino instinctui, diuinisq; in-
spirationibus quas in te extinguis non acquiescendo. Imo non solum nõ acqui-
escendo eas extinguis, sed his & contraria agendo persequeris fratres si qui
huius.

huiusmodi inter vos sunt, qui regulares obseruantias non obseruant, sed absque conscientia dolore transgrediuntur quantum, hi, qui facilia ac leuia vltro negligunt, à Deo excidere permittantur, vt in alijs quoque grauioribus delinquant? Atque ideo fere semper sunt inquieti, & in murmure, in amaritudine, sine pace & tranquillitate cordis, quasi, mare feruens, quod quiescere non potest, vni a c vagi effecti, tristes viuunt, moriunturq; tristiores. Quocirca, charissimi amemus indumenta iustitiæ: & grauissimum sit nobis quicquam, quo Deum offendamus, quo ve gratiam eiusdem à nobis vel remoremur quidem, agere aut negligere. Ferueat nostra deuotio ad omnia, in quibus est Dei amor, Deive honor situs. Toleremus si quando aduersa molestaque occurrunt, ne impatientia nostra Dei gratiam nobis aut subtrahamus, aut negligamus. Credite fratres, bonus Christianus, non dico bonus monachus, sed bonus Christianus, non veller scienter pro quocunq; commodo temporali, neque vt quoduis euitet incommodum temporale, delinquere, seu non obedire: quia reuera nisi ita velit, non est bonus Christianus. Quomodo ergo aliter agens, erit bonus monachus? Erubescat igitur monachus bono Christiano se esse viliorem. Credite fratres, si quis vel leuissima transgressione lapsus fuerit, puta tempore illicito exiens cellam, nisi ita doleat propterea, quomodo doleret, si in pede manuve esset vulneratus, malum est signum, lacerosaq; conscientia indicium. Non expedit iam ad singularia descendere, aut quibusdam suas exorbitantias, quibus Dei patrantur offensiones, monstrare, sed vnusquisque seipsum introspeciat, seipsum excutiat, seipsum iudicet, seipsum corrigat & vbicunq; se inuenit ad prauaricandum liberio rem, ibi se timore Dei (in cuius manus horrendum est incidere) cõpescat. Nihil negligatur quod est salutiferum, quod ve gratiam Dei adducit & auget. Non confessio, non communio, non sacrosancti sacrificij oblatio, non fratris dissidentis reconciliatio vlllo modo pratermittatur. Quia hæc si pratermittuntur, siue ex contemptu, siue ex incuria id fiat, non solum Deum offendunt, sed Dei quoque gratiam vel iam pridem collatam, aut minuunt, aut iterum subtrahunt. Induti igitur indumentis iustitiæ, iustitiæ vestra frugem & incrementa multiplicetis, in quibus sit vobis gaudium & consolatio spiritus.

Ad sanctam Barbaram redeamus. Hæc enim exultat, quod indumento lætitiæ circumdata sic à Domino. Quod non solum de vita, sed etiam de passione eius potest intelligi, vbi, quõ scriptum est. Induta est fortitudinẽ, scilicet brachiũ Dñi. In omnibus doloribus & pennis brachio Dñi, hoc est, virtute diuina alacrem se præbuit ad vincendum, mitem ad patiendum. Quanta verò quam variaq; tolerauerit virgo Barbara tormenta, ex Legenda eius manifestum est. Inter hæc tamen vnum quod nostro instituto magis congruit, præ cæteris grauius tolerauit, denudationem scilicet virginalis pudicitia sua. Hoc illi quam mors acerbius fuit. Quod amantissimus quoque sciens eius sponsus, tegumentum ei de celo misit. Quo vehementer consolata, rectè eadem potuit dicere verba: *Induit me Dominus vestimento salutis, &c.*

Tertio S. Barbara exultans gratias agit, quia sicut sponsam decorauit eam corona. Reuera induit eam Dominus hodie stola immortalitatis & amictu mortalitatis gloria. Assat nunc regi in vestitu deaurato, circumdata meritorum ac virtutum

Esa. 37.

Christianus bonus quis sit.

Hebr. 10.

S. Barbara quam induta fuerit vestimento lætitiæ. Esa. 51.

Esa. 61. Stola immortalitatis que sit.

Congratu-
landum in
quibus sit
S. Barbaræ.
Psal. 65.

Esa. 25.
Apo. 7. 21.

Psal. 46.

varietate. Itaque sponsæ Christi Barbaræ ex toto corde, & si fieri po-
test, cum lachrymis gaudiosis congratulemur de huius miseria vitæ erepta,
atque in sempiternam felicitatem trāslatæ, quæ omnibus hodie nobis Chris-
ti misericordiam, & suorum gaudiorum exuberantiam manifestat, quando
in redemptoris laudem dicit: *Induit me Dominus, &c.* quasi velit dicere: *Venite
audite, & narrabo, omnes qui timetis Deum, quantū fecit Dominus animæ meæ: in-
duit me vestimento salutis.* Cum enim ex gente essem nata paganorum, & eorum
qui non habent Deum, illuminauit me altissimus, vt Deorum vanitatem, re-
ligionisq; eorundem non tam cognoscerem, quam contemnerem supersti-
tiones. Denique eo me perduxit, vt fidei amicirer vestimento, quo inter ele-
ctos suos me agnosceret. A peccatis me non solum custodiuit, sed iustitiæ etiā
circundedit me & virtutum indumentis. Et nunc omni labore consumma-
to, superatisq; omnium hostium insidijs, tanquam sponsam immarcescibilem
decorauit me corona. Absterfit ab oculis meis omnem lachrymam, nec erit
posthac mihi luctus aut clamor, sed nec vllus dolor, quoniā priora trāserunt.
Idcirco gaudete mecū omnes gentes, & plaudite manibus, quoniam fecit Dominus
misericordiam suam mecum, qui est benedictus in secula, Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

*Quo opera nostra omnisq; intentio dirigi debeat, quomodo etiam opera
misericordia exercere oporteat.*

Sermo III.

Simile est regnum caelorum decem virginibus, quæ accipientes lampades suas, ex-
serunt obviam sponso & sponsæ. Matt. 25. Docet nos hic Christus, fratres cha-
rissimi, non solum bona agere, sed hæc etiam ea intentione, hisq; circū-
stantijs ornare, vt benè fiant, Deoq; sint accepta. Multa enim quæ de genere
sunt bonorum operum, vt bona non sint, corrumpit intentio. Multa quoque
sunt, quæ hominibus foris bona videntur, latet tamen in his vel vna circū-
stantia, quæ bonitatem destruit omnem. Vnde multo est facilius opus facere
malum, quam bonum. Siquidem ad mali operis constitutionem vnā suf-
ficit adesse circūstantiam malam, quæ mox destruit operis bonitatem.
Porro, ad constitutionem operis boni nequaquam sufficit vnā adesse cir-
cūstantiam bonam. Ex vna enim sola nequaquam opus efficitur bonum.
Omnes habeat circūstantias bonas, nihilq; adfit mali necesse est. Alioquin
erit opus bonum. Et quamuis omnis circūstantia mala id habeat, vt bonum
opus pessundet, præcipuè tamen id facit intentio mala. Propterea Christus:
*Si oculus tuus, inquit, fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit. Si autem ocu-
lus tuus fuerit nequam, totum corpus tuum tenebrosum erit. Quo sanè hoc significare
voluit Dominus, non prodesse nobis opera bona ad salutem, licet exterius
habeant boni operis speciem, nisi & conditiones habeant vniuersas, vnde no-
vitiuntur, bonas. Quod nihil aliud est dicere, quam nullum opus, nisi chari-
tate natum, vestitumq; virtutibus, dici salutiferum. Vult ergo nos Christus
lumbis esse præcinctos, vt solent hi, qui se parant ad ambulandum. Vult
nos lucernas habere ardentes in manibus nostris, seu, vt hic dicit, lampades,
Vult vt luceat lux nostra coram hominibus, vt videant opera nostra
bona.*

Intentio ma-
la vii de-
struat opus
bonum.
Matth. 6.
Opus bonū
ac salutiferū
quod sit.

Luce 21.
Matt. 25.

bona, ea potissimum, sine quibus nulla est homini salus. Nam hæc si in nobis non viderint, scandalizantur, ex ignavia nostra, ut igitur non scandalizentur, sed prouocentur ad meliora proximi nostri, opera nostra bona videant. *Quare? ut glorificent, inquit, patrem vestrum, qui in cælis est.* non ut glorificent te. Non propterea, inquam, te manifestes, ut dicaris bonus religiosus, aut vir sanctus, non ut aut sanctitatis aut eruditionis nomen habeas & opinionem, non ut honoreris, lauderis, æstimerisve ab hominibus, quod totum pharisaicum est, sed ut glorificent Patrem tuum cælestem. In illum resulter, in illum gratiarum actio ex multis cordibus refundatur, qui bonum operatur in seruis suis, qui per vnum excitat multos, ut ex vno eius fideli seruo proficiant multi ad meliora. Docet igitur nos accinctos ad ambulandum, hoc est, ad semper proficiendum in Dei itinere paratos esse, expectantes ad eius reditum, quandocumque vocauerit nos ut exeamus parati, lampades habentes, simulq; oleum in vasis cum lampadibus. Per oleum siue intentio placendi Deo, siue charitas intelligatur, idem dicitur. Quod si per oleum & misericordia intelligatur, nihil deuiatum est, Quid enim est misericordia aliud, quam charitas fraterna? Multæ sunt quoque olei conditiones, quæ tam misericordiarum quam charitati æquè conueniunt. Primo enim oleum est sui dilatariuum, ut videmus si in vestem vel vna decidat olei gutta, quantum dilatat se ac extendat. Sic qui charitatem, in se habet ac misericordiam, non minus laborat, non minus affligit se, si à commiseratione ac compatiione alienæ miseræ se continere, aut non subueniendo subtrahere debeat, quam alius duri cordis laboraret, aut grauaretur subueniendo. Non auditur in eo, qui huiusmodi est. Huic vellem libenter subuenire aut seruire: illi nolo, quia charitas seu misericordia coangustari non potest, sed fluit indifferenter ad omnes, nec causam inuenit quare vnus doleat miseriam, non alterius, quare vnum diligat, non alium, quare vni beneficiat, non alteri. Aequa est enim illi ratio diligendi quoscumque in hac parte. Sit igitur in nobis misericordia, sit in nobis charitatis oleum, ut homines non inspiciamus ut homines, non diligamus homines propter homines, sed in Deo & propter Deum diligamus, neminem excludentes. Qui à te nullo suo merito diligi meruit, vel hoc ipsum sit causa quare ipsum diligas. Tunc enim scies, quia fratrem propter Deum tantum diligis, si ex se alioqui indignus sit amari. Tunc ergo inuenies, quia lampas tua ardebit. Secundo, oleum est penetratiuum. Charitas autem & misericordia penetrant etiam in aliena corda. Sic enim Apostolus monet: *Si esurierit, inquit, inimicus tuus, ciba illum: si sitit, potum da illi. Hoc enim faciens, congeres prunas super caput eius.* Hoc est, charitatis officia inimico exhibens, eius cor tua charitate, quam in te sentit, penetrabis, ut ex inimico facias amicum reprehendentem seipsum atque detestantem, cur te qui illi pro malis bona retribuisti, odisse possit. Hoc certè remedium supremum esse perhibetur à sanctis contra tentationem odij atque inuidiæ, ut quo grauiorem quis huius vitij senserit infestationem, eo benigniorem, atque ad feruendum se exhibeat promptiorem ei, erga quem amarum sentit affectum, aut quem erga se putat amarum circumferre animum.

Opera nostra bona que cur proximi nostri videre debeant.

Oleum quid mystice significet. Olei conditiones quæ sint. Dilatariuum ut sit oleum.

Penetratiuum ut dicatur oleum. Rom. 12.

Remedium contra odij aut inuidiæ tentationem.

Oleum ut cadat sine stidore.

Tertia conditio olei est, ut absque stidore aut sono cadat: quo significatur charitatem benignam ac patientem esse, nec irritari. Sicut enim charitatem

Lenit oleū.

Oleū quina
purificet.

Luc. 11.
Eleemofy-
na quid sit.

Matt. 5.

Luc. 6.

1. Pet. 5.

Luc. 7.

Opera no-
stra ut ex
intentione
sancta luce
debeant
Quo ad o-
bediendum
Deo vitam
suam insti-
tuat homo.

benignam ac patientem esse, nec irritari. Sicut enim charitatem non habentes nunquam sine quarimonijs sunt, vbi que læduntur, aut potius seiplos in mortificatione sua amaricant ac lædunt: ita qui hanc habent, in tranquilla te omnia sufferunt, malentes iniuriam pati, quam in se charitate lædi. Quæ proprietates olei est, lenire ac mitigare. Sic charitas ac misericordia alienas iras mitigat, lenitque dolores. Leuius enim vnusquisque tanto ferri onus suū, quo ab altero sentit compassionis aut subueniendi desiderium sibi impendit. Charitas præterea quod alioqui foret graue, facit leue. Quod Christus quoque in penumero in suis martyribus manifestauit, & hodie in S. cernebatur Barbara, quæ immanes ferre potuit cruciatus, quamuis tenerrima foret puella. Ferre autem haudquaquam tanta potuisset, nisi charitas amara ei retulisset dulcia. Quocirca quoque non semel exploratum est, eos, qui semper conque- runtur, quibus nihil non deficit, quos omnia perturbant, omnia lædunt, omnia grauant, parum habere de charitate. Quinta est olei conditio, vt purificet seu purum à rubigine conseruet ferrum, aliudve metallum, si fuerit illi linitum. Id ipsum quoque tam charitas quam misericordia facit. Nam de misericordia (est enim corporalis & spiritalis) corporali Christus dicit: *Date eleemofynam, & omnia munda sunt vobis.* Per eleemofynam, charitatis officium quodcumque intelligitur. Est enim eleemofyna, quodcumque indigentia porrexeris Dei intuitu beneficium. Porro, de eleemofyna spiritali, *Domine inquit, & dimittetur vobis* Charitatem quoque dicit Petrus operire multitudinem peccatorum. Mariæ denique Magdalene dimissa sunt peccata multa, propterea quod dilexerit multum. Itaque in hac parabola vult nos Christus opera nostra agere, vt luceant ex intentione sancta, qua citra Deum nihil quaeramus aliud, quod non appetatur propter ipsum. Ipse omnium operum nostrorum, sit scopus ac finis. Ipse vnus sit qui nos moueat item ad quiescendum. Si homo vitam suam ad obediendum Deo recte institueret & vigilaret, semper nullum præteriret tempus, quo non id quod tunc Dominus exigit ab eo, taceret, nunquam foret in Dei obedientia non occupatus. Verbi gratia: Deus qui est autor naturæ & conditor noster, ita nos condidit, vt egeamus somno, egeamus cibo, potu, & his vtamur tempore certo. Nisi igitur ordinem vellemus inuertere naturæ, aut repugnare Deo, obediamus oportet, atque eius institutioni nostræque necessitati seruiamus, non voluptati. Est igitur obedientia, tempus vnum quodque obseruare, ad hoc quoque illud expendere, quod tunc ordinatio postulat diuina: vt si hac hora prandere debeas propter obedientiam Deo præstandam, tunc aliud non facias, nec in alio sis loco, quam vbi Deo in hac parte fuerit obediendum, nisi id ex maiori feret præceptum, quod tanquam magis necessarium esset priori tunc præferendum & explendum. Illud verò quod minus obligat, non propterea est intermitendum penitus, sed differendum. Itaque quando legendum est, lege: quando loquendum, loquere: quando tacendum, tace: quando dormiendum, quiesce: quando operandum, operare: quando in templo, in colloquio, aut in conuentu esse debet, non sis aut non velis interim esse in alio, quo sic omnia propter obedientiam Deo præstandam, iuxta eiusdem ordinationem facias.

Quapropter, vt dixi, si quis ad hoc vigilare nititur, vt quouis tempore suum expleat officium, Deoque suum reddat debitum, non video, qua

alia indigeret lege humana. Exercitium quoque prægrande ad manum semper haberet, quo singula disceret, perficeretq; iuxta beneplacitum, ordinem ac legem sui creatoris. Hoc autem modo sua omnia referre ac ordinare iuxta legem à conditore nostro nobis impositam, haud exigui foret meriti: quia continuam sui inducit abnegationem, propriæq; voluntatis mortificationem, quo intermittere sæpenumero cogitur aliquid, quod interim faceret libentius. Sub hac lege putanda est S. Barbara in turri, quam sibi pater ad solarium fabricarat, vixisse, donec legem etiam disceret Evangelicam, quam eius amore seruauit, qui eam in sponsam adoptauerat, hodieq; sibi iunxit & coronauit reginam Dominus noster Iesus Christus, qui est benedictus in secula, Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

De duplici pulchritudine, fama & dolentia, verò decore & virtutum splendore, quibus S. Barbara ornata fuit.

Sermo IV.

Pulchra es amica mea, suavis & decora, sicut Hierusalem, terribilis ut castrorum acies ordinata. Cant. 6. Fratres charissimi solennem hodie festiuitatem agimus illustrissimæ Virginis & Martyris Barbaræ patronæ nostræ, quam Christus in tenera ætate etiam perfectis viris fecit admirabilem, tot eâ gratiæ suæ donis, tot virtutum ornamentis, tot meritorum prærogatiuis euehens, vt toto terrarum orbe huius dulcissimæ virginis fama iam olim percrebuerit, Christusq; in eius inuisita constantia prædicetur, & insuperabili fortitudine glorificetur. Benedictus Deus, qui talem eam fecit, qui illi præstitit etiam infra iustam ætatem gloriosissimos ex mundo & diabolo triumphos referre. Non est necesse vt multis hic commemorem gesta vitæ illius, quæ vos iam memoria tenetis. Scitis quam plena sint miracula, quæ de illa scribuntur, & nunc vbiq; ab omnibus piè creduntur. Cedit hoc proculdubio in magnam creatoris gloriam, quod per eiusmodi nobilem, delicatam, verecundam illustremq; puellam superbissimos dæmones & eorum vires ac machinas omnes tam potenter voluit elidere. Debet tanta Dei benignitas nobis animum addere, vt viriliter aduersus inimicos illos tartareos dimicemus, nec animis frangamur vnquam, certi de adiutorio altissimi, cuius virtus immensa est, & cui nullus potest resistere. Sed nunc ad thematis explicanda verba libet accedere, eaq; S. Virgini Barbaræ applicare, vt erga eam crescat vestræ deuotionis studium, & ad eius vt cunctis sectanda vestigia prouocemur. Ait itaque illi suæ ipsõs Dominus Iesus sponsus virginum, & castarum mentium ardentissimus amator: *Pulchra es amica mea, suavis & decora, &c.* Primo eam pulchram vocat, pulchritudine scilicet duplici, altera animi, altera externa cõuersationis. Pulchritudinem internam facit fides, spes, charitas, ceteraq; gratiæ & dona sancti Spiritus ac virtutes, quibus anima mirum in modum intus exornatur, vt sit grata oculis Dei. Pulchritudo externa cõuersationis in virtutum moralium pijs ac studiosis actionibus, & optimorum exemplorum, quibus proximi adificentur, luce consistit: vbi tamen semper danda opera est, vt sit intentio simplex & omnis expers obliquitatis. Siquidẽ

Pulchritudine duplici
vt fuerit B.
Barbara decorata.

Φ. VI
13

Cant. 1.

Matt. 6.
Luc. 11.

Simplicitas
columbino-
rum oculo-
rum qualis.

Barbara vt
Deum sine
magistro ag-
nouerit.
Cant. 6.

Psal. 1.

alibi sponfam suam Christus ab oculorum simplicitate, commendat, ce-
cens: *Ecce tu pulchra es amica mea, ecce tu pulchra oculi tui columbarum.* Quali di-
ceret: Pulchram te facit mirabilis candor & columbina simplicitas in-
tentionis tuae, qua nusquam deflectis à purissimo mei amore, nec flexuosis recur-
tibus ac tortuosa intentionis finibus ac maandris vulpina duplicitate delecta-
ris. De hoc oculo idem Christus alibi dicit: *Si oculus tuus simplex fuerit, totum
corpus tuum lucidum erit: id est, si munda ac sincera fuerit intentio tua, quae
boni egeris, gratum erit Deo.* Haec autem simplicitas intentionis columbo-
rum oculis non sine causa comparatur. Habet enim hoc columba, vt oculos
penitus defigant in id quod forte aspiciunt, vt facile possit adueri, quod
spectent. Aliorum autem animalium quaedam vagos habent & dubios ob-
tutus, ita vt cum putantur huc respicere, aliud contemplantur, quales sunt
vulpium oculi, quae in praedas auidae dum sursum aspiciere se fingunt, deorsum
respiciunt, insidia se moluntur. Quas nimirum imitantur multi valde,
qui bona quidem agere videntur, sed animis nimium recurui ac tortuosi
sunt, nihil nisi suppositos & sua comoda spectantes.

Non sic fecit candidissima Christi sponsa Barbara, sed mox vbi quaedam
superna gratiae scintilla mentis eius oculis praluxit, cepit quae ex contem-
platione visibilibus ad quandam creatoris agnitionem penetrare, tota illius
amore accensa, totam se ad illam magis magisque cognoscendum contulit,
nusquam ab hoc proposito neque ad dexteram neque ad sinistram diuertens,
sed recto mentis aspectu & immota animi intentione illi vni perpetim inhae-
rans ac suspirans. Quare factum est, vt absque vllius hominis adminiculo vni-
informatione, quod fuit reuera mirabile, ad eiusdem veri Dei cognitionem
haud vulgarem pertigerit: quae postmodum in ea confirmata est scriptis Ori-
genis, & sermonibus praesbyteri ab Origene ad ipsam missi.

Rectè igitur Dominus Iesus illi tam simplici, tam sincerae, tam candidae
sponsae suae dicit: *Pulchra es amica mea.* Huic autem intentionis pulchritudinem
plurimum addidit vita sanctissima, & optima vitae ac virtutum exempli,
quae in se deinceps expressit, vt plures ad Christi agnitionem & amorem
prouocaret. Quid enim pulchrius, quid elegantius, quam videre virginem
nobilem, adhuc iuuentulam, omnibus mundi bonis affatim affluentem, ni-
hiliam quasi commercij habere cum hoc mundo, cuncta terrae oblectamenta
despicere, morum leuitatem execrari, grauitatem sectari, risus, iocos, lu-
tos choreas respicere, toto animo in caelestibus versari, Christi vitam mira-
bili mentis constantia ac feruore studiosissime imitari, in lege Domini nocte
ac die meditari, nihil graue credere, nisi quod Deo displiceret, nihil iucun-
dum arbitrari, nisi quod Deo coniungeret, orationibus continuis vacare,
misericordiae operibus deditam esse: denique in omni virtute ea aetate perfe-
ctam esse, quando adhuc vix potuit per aetatem quid esset virtus bene percep-
tum habere? Si licet stultis mundi amatoribus pulchras vocare amicas suas,
quod sint venusto corpore, quod praeciosis tegantur vestibus, quod diuitijs
abundent, atque etiam quod vitijs plenae sint: quanto iustius pulchra, imò
pulcherrima dicenda est Barbara virgo speciosissima, tot virtutum gemmas
praclarissimis mirifice renitens? Cui non magnum animi stuporem & effu-
sim adducat, quod cum haberet patrem spectatae nobilitatis, sed diuinitatis
cultui

cultui addictissimum, & Christiani nominis hostem acerrimum, nihil tamē morata scruitiam pectoris eius, libera fronte S. Trinitatis mysterium eidem explicauit, pro Christo amore, præsertissimo mortis discrimini sese exponēs? Non timebat pro Christo amittere vitam temporalem, & per multiplices cruciatus longa & acerba morte puniri, quia virtutibus omnigenis probe communita, diuina virtute se superaturam omnia sperabat. Et quamuis pro naturæ affectu diligebat patrem suum, qui ipsam genuerat, multumque exaggerabat ipsius pœnas, quod à proprio parente infligerentur, tamen iam Christi amore fortiter inflammata, carnalem patrem nesciebat. Dicebat ipsa sibi: *Pater meus & mater mea dereliquerunt me, Dominus autem assumpsit me.* Imò sanè tam felici commutatione non poterat non gaudere & gratulari sibi, quod pro homine mortali Deum aeternum patris loco reciperet. Verum in his omnibus admiranda relucet eius perfectio, & splendor virtutum, quibus fuit insigniter prædita, & ipsis quoque angelicis spiritibus non parū amabilis, simul ac venerabilis: atque aded etiam ipsi omnium rerum autori Deo in tantum placuit, vt ei diceret: *Pulchra es amica mea.* Vbi simul non oscitanter notandum est, quod eam amicam suam vocat. O felicem animam, quæ meretur esse Dei amica. Quid non illi præstabit Deus? Quæ non illi secreta communicabit? Scitis quid Apostolis suis dixerit Christus: *Vos autem dixi amicos, quia omnia quæcumque audiuì à patre meo, nota feci vobis.* Ad hanc ineffabilem dignitatem, vt Christi amica vocaretur, puritas cordis, vitæ innocentia, castissimus amor, & diuinorum perspicua contemplatio quæ ad sapientiæ donum pertinet, sanctissimam Barbaram euexit. Nec inter vulgares Dei amicas eam putemus numerandam. Possunt quidem Christianorum omnium piè viuētium animæ Christi amicæ appellari: sed magna est inter ipsas amicas differentia. In domo patris celestis mansiones multæ sunt: & quamuis singulæ amica singulas sint habituræ mansiones, tamen vt quæque fuerit virtutum splendore illustrior, & charitate flagrantior, tanto etiam præclariori mansionem perfruetur. Hic iam reuocemus ob mentis oculos vitam & gesta virginis sacratissimæ Barbaræ, & quam rara ac inusitata in ea exiterit gratia Dei, quam euidenter omnipotens Deus mira & magna virtutis suæ argumenta in ea declararit, quantis eam meritis auxerit, denique quam excellenter eam cuncta mundi & demonis certè immania, multifaria, ac paucis experta machinameta vexationesq; & impugnationes penitus illudere & profligare fecerit, & cognoscat saltem vtrunq; quo loco eam habeat in coelis, quam talem reddidit in terris? Sequitur enim magnitudinem gratiæ, magnitudo gloriæ, & quo quisque maiori in Deum feruet amore, dum adhuc in terris degit, eo copiosiori gloriæ lumine illustratur in regno celesti. Porro quo quis lumine gloriæ plenius perfunditur, eo etiam Deum penitus cognoscit, cognitum perfectius amat, & amato vicinius vnitur, atque ex ipsa vnione beator felicitiorq; efficitur. O ergo nimis venerandam Christi amicam S. Barbaram, quæ præuenta à Domino sponso suo in benedictionibus dulcedinis, cum adhuc esset in mortali corpore, & intimis indiuiduæ charitatis nexibus eidem coniuncta, ac præstantissimis sancti Spiritus charismatis peruncta, iam sequitur agnum quocumque ierit, & de propinquo audit vocem illius omni musico concen-

Barbaræ animi fortitudo quanta in tormētis. Psalm. 26.

Amicū esse Dei quanta dignitas. Ioan. 14.

Amicorum Dei discrimē quantū. Ioan. 14.

Psalm. 10.

Apoc. 14.

W. VI
13

1. Pet. 1.

Barbara vt fuerit iuu-
uis.

2. Cor. 2.

Luc. 11

Barbara à
quonam
fuerit docta

concentu suauiore, videretq; cominus faciem eius lōgè gratiosissimam, in quā delectatur angeli prospicere. Haec enim diximus de illis duobus propo-
pōiti themati verbis, quibus & pulchram & amicam suam Dominus locum
vocat S. Barbaram: nunc videamus, quid sibi velit, quod & suauem & dico-
ram eam appellat. Cum igitur, vt iam ante dictum est, virgo beatissima
Barbara maximis virtutum ornamentis decorata fuerit, omnino confitenti
est, vt & iuuvis iure vocata sit ob famæ & existimationis redolentissimam
fragrantiam, & decora propter consonantissimam totius exterioris & inter-
rioris hominis compositionem. Quæ vtraque quam perfecte extiterit in S.
Barbara, potest colligi ex vita eius. Et reuera in hac vsque diem tam tenere &
sanctitatis eius odor totam aspergit Ecclesiam, & multi eam sedulo venerantur
propter singularem qua apud Deum flagrat gratiam, & per eam innumeris
ipso mortis articulo reducti sunt ad bonam mentem, & cum Deo in gratiam
restituti, quia ipsam in vita obnixè & deuotè implorauerant. Potestq; pla-
denter cum Apostolo dicere: *Christi bonus odor sumus Deo in omni loco.* Delicet
enim valde fideles Christianos tanta vitæ integritas, tanta morum pulchri-
tudo, tanta opinionis sacræ lōgè lateq; propagata claritudo in tam tenera &
fortunata virgūcula, quam mirabiliter exornat ætatis teneritudo cum sum-
ma vitæ absolutaq; sanctimonia coniuncta, & sanctitatem vitæ admirabile
& stupendam reddit ætas tam fragilis sexusq; imbecillus.

Non enim aliud hic, nisi magna & euidentis præpotentis Dei virtus eluce-
scit, quæ in hac sacratissima virgine sicut voluit & potuit operata est, eligens in-
firmam sexu & annis puellam, vt confundat fortes & alta sapientes Iulig-
viribus præfidentes. Potest sanè absque rubore, imo cum ingenua gratia in-
tis confessione, & creatoris profusa laude dicere sancta hæc virgo marty-
Christi cum matre Domini: *Quia fecit mihi magna qui potens est, & parauit
nomen eius.* Anne verè magna sunt fratres mei quæcunque de illa leguntur?
Quæ nos sanè non debemus vt fictitia contemnere, quia iam paucis tota Ec-
clesia eius historiâ legit, nec rejicit. Porro, sicut fama honestissima eam iu-
uem fecit, ita vtriusque hominis decentissima moderatio admodum decori
eam reddidit. Non potuit autem non honestissima & elegantissima sui mo-
deratione pollere, quæ post perceptam sancti Spiritus gratiam Christo in ba-
ptismo concipuita, & cum eodem in vitæ nouitatem reuocata, iam non nisi
Christi spiritu regebatur, qui in ea nihil patiebatur hæere inordinatum
aut indecorum. sed eam in omnibus præueniendo intus perspicuè edocebat,
& suauiter adiuuando ad exequendum quicquid ipsi fuisset gratum corre-
borabat. Vnde fiebat vt & intus & foris talem se præberet, qualem decebat
esse summi regis sponsam, filiam & discipulam, Verbi quidem sponsam. Pa-
tris autem filiam, & discipulam Spiritus sancti. Nemo obsecro hæc aliquis
putet dubitationis habere. Non aderat illi copia sãctorum hominum, quo-
rum assiduis colloquijs & institutione potuisset imbui: namque id patet
impijssimus non sinebat: nec voluit Deus tam piam & religiosam animam
non nisi ipsum solum habentem adiutorem sua spe & expectatione fraudare.
Atq; ita ipse per se ipsum eam & docuit facienda ac omittenda, & suo Spiritu
eam ad omnia confirmauit. Qui aliter sentit, derogat pietati diuinæ, dere-
gat etiam peruulgatæ huius virginis existimationi & sanctimoniz. Hinc iam
facit

facile potest intelligi, quod in themate nostro sequitur: *Decora sicut Hierusalem*, Talis enim vitæ integritas, talis morum venustas, talis virtutum ornatu, quid aliud est, nisi quædam species supernæ Hierusalem, ubi nihil non perfectum, non decorum, non suave est? Quod autem adiungitur, *Terribilis* Barbaræ terror unde? enim tam sancta anima longè terribilior est tectis & malignis spiritibus, quàm vlla acies ordinata & ad pugnam instructa suis aduersarijs imbecillis & incompositis. Id verò multis est exemplis comprobatum.

Quam multi deploratæ salutis per hanc ipsam nostram sacratissimam martyrem (vt ceteros diuos taceam) ex ipsis dæmonum faucibus extracti Barbara cur dæmonibus sit terribilis. sunt, non valentibus ipsi resistere, sed ad eius præsentiam nimium perterritis & in fugam versis? Terribilè autem eam facit dæmonibus gratiæ & gloriæ ab suo sponso ipsi collatæ: maxima dignitas, & insignis potestas qua nullo negotio & sui veneratoribus potest promptissimè opitulari, & vim omnè hostium tartareorum perfringere ac labefactare. Videtis iam vtrumque pèscularis paucis his quæ hætenus vestrīs in auribus loquuti sumus fratres aman-

rissimi, quam rectè quadrent in virginem ac martyrem S. Barbaram verba in initio recitata, quibus eam Christus, atque ad eam tota superbenedicta Trinitas affatur: *Pulchra es amica mea, suauis & decora sicut Hierusalem, terribilis vt* Cant. 6. *castrorum acies ordinata.* Quæ tamen verba poterunt etiã nobis accommodari, si sacratissimam virginem pro modulo nostro erimus imitati. Et pulchri Pulchri vt efficiamur. quidem sumus, si mundi amorem, qui animam deturpat, à nostris cordibus excludamus, si mundi amicitiam quæ vana est, respiciamus, si delicias carnis fallaces profligemus, si ornatum seculi qui dehonestat animam in conspectu Dei & sanctorum eius contemnamus: si mentis fastum & elationem profunda humilitate præeamus, ac veris nos ornemus virtutibus, vt placeamus illi, cuius amore ad hoc viuendi institutum nos contulimus. Amici autem Amici Dei vt simus. Christi sumus, si faciamus ipsius voluntatem, si puritati, & innocentia, & vt simus.

præcipuè castissimo amori nauemus operam. Suauis sumus, si placida morum honestate, & lenissima mansuetudine, atque optimis exemplis proximis quosque ad Dei cultum & amorem inuitemus, & vitia odire, iustitiam colere, præsentia despiciere, semper mansura inquirere doceamus. Sumus e- Ephes. 4. nim inuicem membra, & alius alium debemus modis omnibus adiuuare & prouehere ad meliora. Quod qui facere contemnit, & alijs est autor ac su-

for ad perpetrandam iniquitatem, suisque vel factis, vel verbis perdit animas Christi sanguine redemptas, omni latrone sceleratior est, dignus qui viuus flammis concremetur, nisi velit respicere. Porro decori sumus, si in omnibus medium seruemus, vt ne quid plus, ne quid minus faciamus: quod ad discretionem pertinet, quæ est auriga virtutum, sine qua non possunt virtutes nomen tueri suum, sed abeunt in vitia. Denique terribiles sumus cunctis hostibus nostris, si veris armati virtutibus tanquam lorice nulla vi aut ferro penetrabilibus, capiti nostro Domino Iesu firmiter inhareamus, illius non nostris nitamur viribus, & totos nos in illum referamus, à quo habemus quic-

quid sumus. Hic iam in fine paucis vos admoneo fratres dilecti, vt præclarissimam Christi sponsam Barbaram vobis patronam asciscatis, eam quotidie aliquo pietatis officio veneremini, vt pote quam certi estis tam præcellum apud Decoros quænam nos constituent. Terribiles vt hostibus simus.

pu^d Deum gratiæ & amicitia^e locum obtinere. Credite mihi, non erit ingratu^m se peⁿⁱ inuocantibus, sed precibus ac meritis suis iuuabit eos apud Domini^u Iesum qui uiuit per æterna^m secula, Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

Ut S. Barbara mundum contempserit Christi amore: & ut septem mirabilium in mundo hoc sensibili existentium contemplatione perueniatur ad cognitionem Dei, & ex Dei cognitione ad contemptum mundi.

Sermo V.

Vt participes efficiamur eorum quæ sunt sanctis diuinitus collata.

S. Barbara quæ feruenter mundum contempserit.

Esa. 64.
1 Cor. 2.

Regnum mundi & omnem ornatum seculi contempsi propter amorem Domini mei Iesu Christi: quem vidi, quem amavi, in quem credidi, quem dilexi. Sollemnem diem virginis pudicissimæ & constantissimæ martyris Barbaræ agentes fratres mei, debemus illius felicitati ex animo congandere, & laudes debitas ac deuotas persoluere creatori pro maximis gratiæ & gloriæ muneribus, quibus eam tanquam charissimam filiam & amicam suam exornauit. Hac enim ratione nos quoque participes efficiamur eorum omnium quæ sanctis suis præstitit Deus, si pro illis ipsi laudes gratesq; agamus. O quam benignè, quam copiosè, quam amanter salutem nostram prouidit & consuluit Deus ac Dominus noster, qui præter alia multa & magna nostræ infirmitatis adinuenit certissimum nobis constituit præsidium in sanctis suis, quos in tanto apud se honore & amicitia^e loco habere dignatur, ut nec velit nec possit quicquam vnquam ipsi serio petentibus denegare. Quæ propterea pacis præfari voluimus fratres amantissimi, ut maiorem erga sanctos Dei fiduciam concipiatis, maximè eos quibus est sublimior apud Deum autoritas, ad quorum numerum etiam hæc præclarissimam virginem pertinere nihil dubitamus: de qua ut aliquid pro nostro more ad laudem Dei & vestri adificationem dicamus tractare placuit verba ea, quæ thematis loco supra recitauimus, hæc videlicet, *Regnum mundi*, &c. Quæ sententia breui quidem sed quæ admodum & quæ plurimum complectatur, virgo S. Barbara suum in Deum amorem testatur, cuius causa contempserit mundum & omnia quæ mundi ambitu continentur. Nimirum fecit hoc ipsa mirabili feruore & incredibili mentis constantia, idq; ea ætate, qua iam primum potuisset mundi huius bonis frui. Contempserit, inquam, & verè ex animo despexit regnum & gloriam mundi, seculi voluptates & vanitates, auri & argenti atq; omnigenarum opum fallaces & corruptibiles thesauros, & quicquid honoris, dignitatis, excellentia^e, ornatus potuisset exhibere totus hic orbis, non maiori in præcio adducta est, ut hæc omnia sperneret, sed virgo prudens diuinæ gratiæ illustrata lumine intelligens in cælis repositas esse Deum amantibus & illius causa terrena quæq; proculcantibus immensas opes & bona infinita, quæ nec oculus vidit nec auris audiuit, nec in cor hominis ascenderunt, castissimo affectu regni æterni filio sponso suo Domino Iesu Christo placere concupiscens, & ad omnem illius voluntatem se componere sciens, abiecit & præpudians regnum mu-

mundi & omnem ornatum illius, propter amorem eiusdem ipsius Domini Iesu sponſi ſui. Atq; eo ipſo dubium non eſt, quin ſummè illi placuerit, eiufq; gratiam & beneuolentiam erga ſe, longè maximam prouocãrit. Si enim non carebit mercede ſua quiſquis calicem aquæ frigidæ Chriſti contemplatione pauperi cuiſpiam præbuerit, quomodo, non præcipuum apud Deum gratiæ locum obtinuit, quæ maxima & plurima mundi huius commoda, facultates ac dignitates, imò & ſeiſſam puriſſimo illius ducta amore ſpreuit?

Matt. 10.

Aliud eſt, ſi quis mūdum deſpiciat, aliud ſi id agat Chriſti amore. Multos inuenire eſt, qui grandia quædam & præclara moliantur, poſſintq; videri præcellentis apud Deum meriti eſſe: ſed quia hæc temerè faciunt, nec cupiūt per ea placere Deo, & illius obſequi voluntati, potiufq; vanum quid & caducum ſpectant, perdunt omnem laborem ſuum. Quam multa feruntur penè incredibilia de philoſophis, non inferiora illis quæ in geſtis antiquorum patrum aliorumq; ſanctorum hominum leguntur, & tamen quis neſciat oleum eos atque operam perdidiffe, q̄ Dei cauſa non fecerint, nec ſua omnia in illū tanquam ſinem vltimum retulerint? Quos propterea meritò ſtultos vocat Apoſtoloſ, quia ſeiſſos miris modis in hac vita excruciarunt & conſecerunt, nec tamen vllam apud Deum gratiam conſecuti ſunt: quia ſatis habebant, ſi ſe hominibus vendicarent, ſi humanis laudibus veherentur, ſi celebrè ad poſteros nomen transmitterent. Et certè pleriq; ex illis vſq; hodie non ſine laude & admiratione in hominum ore ac manibus verſantur, ſed quid hoc prodeſt miſeris iam apud inferos æterna morte damnatis? nec ipſa quoque hominum laus diuturna erit, quia nec mundus diu durabit: tum verò nulla omnino illorum memoria extabit. Longè igitur rectius, quia multo ſapientius iuencula nobilis & præclara Barbara mundi regnum & quicquid mundus habet contempſit quidem, ſed propter Chriſti amorem, nolens imitari ſtultitiam philoſophorum, ſed in tuto collocans depositum ſuum, videlicet in arce ſponſi ſui, quo fur non appropriat, nec tinea corrumpit. Et tamen ſi benè perpendamus, offert ſe hic quiddam admiratione digniſſimum quod ſummi Philoſophi omni ſtudio & industria ſua id aſſequi non potuerunt, q̄ tenera puella hæc aſſecuta eſt, veri ſcilicet Dei ſalutarem notiã, & caſtum amorem. Cognouerunt quidem & ipſi Deum, quamuis non omnes, naturæ ſcintilla eis prælucente, cuius adminiculo etiam D. Barbara Deū cognouit: ſed illi, vt puto, mentis ſuperbia inflati, quia Deum cognitum glorificare noluerunt, repulſi ſunt & dati in reprobum ſenſum, euaueruntq; in cogitationibus ſuis, & vani ac miſeri facti ſunt, vaniſſimis hominum laudibus capeandis, & rebus infrugiferis ac ſuperuacaneis inueſtigandis dediti: At verò S. Barbara Dominum Deum ſuum cognoscere incipiens, totam ſe ad illum contulit, totam ſe illius ſeruitijs mancipauit, atque cum profunda mentis humilitate illius implorauit gratiam & illuminationem: ſicq; factum eſt, vt in Dei cognitione fieret certior multo quam philoſophi, atque eundem ipſum illius gratia adiuta feruentiſſimè amaret, & ſumma cum fidelitate ei perpetim adhereret, non hominibus, ſed illi vni placere cupiens: non vanam & fragilem, ſed veram & æternam gloriam ambiens, quam cæca & delira philoſophorum turba nunquam apprehendit. Poſtquam autem ad eam Dei

Vt multi grãtia operentur temerè, & abſque fructu. Philoſophi vt multa egerint admiranda] quidem, ſed infrugifera. Rom. 1.

Luc. 11.

S. Barbara vt præ multis philoſophis Deum perfectius cognouit. Rom. 1.

Φ. VI
11

Vt misericordie seducatur, qui uerum diligunt.

cognitionem & amorem excreuit virgo sancta, iam facile poterat despicere mundi vanitatem, summam inharens veritati. à qua quisquis auersus est, & fluit in hac temporalia, & quanto putat se plus capere voluptatis & gaudij

D. Barbara vnde ad Dei cognitionem peruenit.

sequitur, & vento vult explere animi sui desiderium, cui non iurisce nisi summum & immensum bonum, quod est Deus. Quod autem virgo ingenuissima ad eam Dei cognitionem nullius hominis adiuta ope aut institutione peruenit, equidem euenisse puto, quod studiosissime versata sit in libro naturæ & in rerum visibilium contemplatione, de quibus Apostolus dicit, quod *inuisibilia Dei per ea quæ facta sunt intellecta conspiciuntur.* Sunt enim creaturæ omnes irrationales tanquam vestigia quædam creatoris, nec quicquam est in rerum natura, quod non aliquam præ se ferat diuinitatis imaginem, habentque creaturæ omnes voces quasdam validas & sonoras, quibus perpetuo homines excitant ad cognoscendum & amandum creatorem, sed non audiuntur nisi ab illis qui iam intus viuunt, qui cordis aures apertas habent, quas Dominus Iesus desiderabat in illis, quibus dicebat: *Qui habet aures audiendi, audiat.* Multi enim omnino surdi sunt & cæci, & oculos atque aures habentes, neque vident, neque audiunt, & cum omni momento vbique locorum ingens eis proposita sit materia Deum cognoscendi ac diligendi, tamen in suis semper manent tenebris, & à creatore tanto longius abcedunt & abijunguntur, quanto possent si vellent ad eum propius sese adiungere. Dolorosa res, & vel sanguineis ploranda lachrymis ad id insanie deuolutas elleanimas hominum ratione vtentium, maximè Christianorum, quibus ea precipua deberet esse cura, vt postpositis rebus omnibus & occupationibus superuacaneis, quales sunt quæ circa augendas plus satis opes aut alia vitæ habitus non necessaria tractanda negocia versantur, id vnum duntaxat omnino studio curarent, vt possent in creatoris Opt. Max. cognitione & amore proficere. Atque eo sanè prouocant, imò & compellunt nos, si dissimulare nobis stupenda Dei opera, quæ in tota mundi fabrica relucet, quæque nostris perpetuo oculis & sensibus sese ingerunt, licet pro dolor plerique nec aduertere velimus. Et vt alia multa breuitatis causa præteream, quid qua lo aliquid loquitur nobis vastissima mundi moles, & immensa ac immanis magnitudo, nisi creatoris infinitam potentiam? quid stupenda mundi pulchritudo, nisi incomprehensibilem Dei claritudinem? quid infinita multitudo, nisi creatoris immensam bonitatem? quid situs convenientissimus, nisi summam Dei sapientiam? quid multiplex & admiranda operatio, nisi opificis Dei exquisitissimam iustitiam? quid moderatissima gubernatio, nisi profusam summum auctoris benignitatem? quid denique continua rerum sibi succedentium perduratio, nisi immortalis conditoris nunquam desituram aternitatem? Horum acuta & sedula consideratio, nisi planè fallor, acutissimam virginem Barbaram in creatoris cognitionem perduxit, quo cognito amorem suum omnem penitus abstraxit à creaturis & totum ad creatorem adiunxit: sicut solent qui fornicem extruunt ligna primo supponere, eademque fornacem ab soluta remouere. Et quia non parum confert horum contemplatio ad perspicendum ac diligendum Deum, volo de eis paulò copiosius dicere, vt ex eius fructum referre possitis. Primò, consideremus oro fratres mei mundanæ fabrica

Rom. 1.

Creaturæ omnes vt habeant voces suas. Luc. 8.

Psal. 113. & 114.

Opera Dei vt nos excitent ad ipsi cognoscendum & amandum. Mirabilia mundi septem quæ sint.

S. Barbara vt cognito creatore creaturis valefecerit.

fabricæ immensam prope magnitudinem: quis vel intellectu assequi possit
 quanta sit supremi cœli inferiora omnia ambientis moles & amplitudo: cœ-
 li, inquam, empyrei, quod in principio fecit Deus, moxq; angelicis spiritibus
 impleuit, ut esset illorum habitatio? Nemo profectò poterit ratione com-
 prehendere, quantis extendatur spatijs: id quod facillimè probari potest
 Theologorum & Philosophorum concordî sententia, dicentium quodlibet
 corpus superius, in ordine elementorum & cœlorum decuplo maius
 esse, quam inferius. Ponamus ergò terram, quæ infimum locum obtinet, non
 nisi vnius miliaris habere magnitudinem, cum tamen certissimum sit ali-
 quot millium eam obtinere quantitatem: inde sequitur, Aquam, quæ decu-
 plo maior est terra, decem milliaria, aerem centum, ignem mille, spheram
 lunæ decem millia, Mercurium centum millia, Venerem mille millia, Solem
 decem myriades, Martem centum myriades, Iouem mille myriades, Satur-
 num decies mille myriades, cœlum stellatum centies mille myriades, primū
 mobile millies mille myriades, cœlum denique empyreum decies millies
 mille myriades habere in magnitudine. Est autem myriades numerus conti-
 nens decem millia. Ecce quanta resultat moles primi cœli, etiam cum terræ
 non nisi vnum miliare tribuitur. Quis ergo numerare sufficiat myriades
 illi tribuēdas, si pro rei veritate æstimeretur? Quod si tanta est mūdi à Deo solo
 verbo creati vastitas & immensitas, qualis & quantus est ipse Deus noster,
 quanta eius virtus & potentia, qui dixit & facta sunt, mandauit & creata sunt
 hæc omnia, nec laborauit cum conderet, sed subito ita ut voluit tota hæc
 mundi corporei grandissima moles constitit, omnibus luce clarius clamans
 sine intermissione: Admiramini, cognoscite, timete, diligite, colite Dominū
 Deum vestrum, cuius voluntate producta sum ex nihilo, & quamuis vobis
 incōprehensibilis sit mea magnitudo, tamen si creatoris immensitati cōpare-
 tur, nihil est. Secundo, videamus mundi pulchritudinem, quæ tanta est, auco-
 re Plinio, ut ab ipsa nomen accepit dictusq; sit mundus Latine. Græce *κόσμος*
 quod ornatum significat, à perfecta absolutaq; elegantia, quod eo nihil sit
 mundius, pulchrius, & ornatus. Potest hic similiter vtrumq; ratione colligi
 immensam esse summi cœli claritatem & decorem, si aduertamus, quod ne-
 dum philosophi, sed etiam sancti patres affirmant, quodlibet corpus supe-
 rius decuplo splendidius ac elegantius esse, quam inferius, quod est de elemē-
 tis & cœlis intelligendum. Itaque ne longa sit enumeratione vtendum, aspi-
 ciamus saltem solis huius, qui tamen adhuc longissimis & quasi infinitis spa-
 tijs à supremo cœlo distat, lucem & elegantiam, atque inde si possumus cœli
 empyrei claritudinem ac venustatem vel vtrumque metiamur. Imò sanè
 sunt qui dicant tantam esse cœli empyrei ornatum & splendorem, ut si om-
 nes stellæ cœli octauæ siue firmamenti haberent solis claritatem, nihil tamē
 esset pulchritudo cœli stellati in cœli empyrei comparatione. Quæ est igitur
 pulchritudo & claritas lucis increata, quæ creaturis suis quicquid habent lu-
 minis & decoris præstitit? O cœcitatem pectoris humani tantam creatoris
 lucem, tantam pulchritudinem nec aduertentis quidem. Tertio, aspiciamus
 rerum creatarum multitudinem. Quis harum genera, quis species, quis indi-
 uida diuideret? quis omnium & singularum multinarias formas, figuras,
 operationes, efficiencias explicet? Et tamen in hæc omnia sese largissimè dif-
 fundit

Mundi quā
 fit immensa
 magnitudo,
 Gen. 1.

Psal. 148.

Mūdi quid
 clamer ho-
 minibus.

Pulchritudo
 mundi quā
 ta sit.

Cœli empy-
 rei quanta
 sit claritas
 & venustas.

Multitudo
 rerum crea-
 tarum quā
 immensa sit

fundit ex natura sua Dei bonitas, nec quicquam aliunde habent bonitatem, nisi in ipso Deo omnis boni fonte. O quam immensa est illius infinitæ & incircumscriptæ essentia bonitas & liberalitas, quæ in tam innumeram rerum diversitatem sese effundere voluit. Potest, unusquislibet hæc secum diffusius cogitare: nos breuitati studemus, ne cuiquam oneri simus.

Rerum situs & ordo quæ concinnus sit.

Quarto attendamus rerum situm & ordinem longè decentissimum atque congruentissimum. Habent singula quæque locum suum ipsis accommodatum & conuenientem, & ut quæque digniora sunt, ita superiori & præstantiori sunt collocata sede. Quod præcipuè elucet in ipso cælo empyreo, ubi ordines angelorum & hominum beatorum neutiquam confusi & temerè permixti sunt, sed prout alij alijs sanctiores præstantioresque sunt, ita & digniorem continent locum. Sed & in ipso homine, qui minor mundus dicitur, pulcherrimam videre est membrorum dispositionem, in infimo loco pedibus collocatis, deinde tibijs, post cruribus, subinde ventre, mox pectore, hinc brachijs, postea collo, supremo loco capite: in quo ipso admirabili ordine primo sunt estot, supra os nares, supra nares aures, supra aures oculus, supra oculos cerebrum, quod est organum rationis. In alijs similiter rebus idem potest animaduerti, si non desit studiosa contemplatio. In quibus omnibus euidentissimè sese visendam offert inestimabilis Dei sapientia, quæ tantam rerum diuersitatem aptissimo colligauit ordine & locis quæque suis prudentissimè collocauit. Quinto, perpendamus rerum operationes & efficientiam. Habet

In homine ut singula membra aptissimo sint loco reposita.

Rebus creatis singulis ut propriae sint actiones.

singula quæque suas actiones ipsis à Deo assignatas, habent suas peculiare operationes, pro cuiusque dignitate & naturæ conditione singulis attribuitur ab æquissimo iudice Deo, qui ex distributiua iustitiæ suæ præscripto vnicuique rei secundum dignitatem & conditionem illius tribuit. Id verò quid aliud, quam Dei pulcherrimam & inuolabilem iustitiam nobis declarat, quæ

Mundi quæ sit admiranda & benigna gubernatio.

ex æquo & bono cuncta moderatur. Sexto, contueamur totius mundi gubernationem, videamusque ut ex benignissima Dei ordinatione superiora intendant in inferiora, eisque suam communicent bonitatem, sine qua perdurare non possent. Ita angeli alij ab alijs purgantur, illuminantur & perficiuntur, inferiores videlicet à superioribus: & ipsi quoque impariuntur suos influxus prælati Ecclesiæ, per quos in vltima vsque Christi & Ecclesiæ membra sancti Spiritus gratia delabatur ac diffunditur, sicut ille Psalmi versiculus probat:

Psal. 132.

Sicut unguentum quod descendit in barbam barbam Aaron, quod descendit in oram vestimenti eius. Possent hæc per singula latius explicari, sed id nos vestrae inquisitioni & industriae relinquimus. Hinc verò profusissimam Dei benignitatem ac pietatem omnibus gratificari cupientem quis non intelligat? Septimo, contemplemur rerum per successiones continuas perpetuam durationem. Videmus terræ nascencia à mundi exordio annua reparatione permanenti cuncta item omnis generis animantia continuata generatione nunquam deficere: ipsam quoque mundi machinam & tempus iugiter perdurare licet in elementis & errantibus stellis magna sit repugnantia. Rogemus & nos Domini charissimi fratres, ut mentes nostras in sua fide sui que charitate illuminare adeoque cum sua sponsa sanctissima Barbara, stabilire dignetur, ut nunquam ab eo separemur, qui est benedictus in secula, Amen.

Res create ut perpetua successione perdurent.

